

Oppstart av forvaltningsrevisjonsprosjekt

Mobbing blant barn og unge

Saksbehandler: Kjerstin Johnsen (Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS)

Saksopplysninger:

Bakgrunn:

Bakgrunnen for dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er *Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020*, vedtatt av kommunestyret i Kautokeino den 15. desember 2016 (sak 52/16). Det framgår av planen at det skal utføres en forvaltningsrevisjon vedrørende mobbing i grunnskolen. Under kommunestyrets behandling av kontrollutvalgets forslag til plan for forvaltningsrevisjon ble det fremmet forslag om å endre *Mobbing i grunnskolen* til *Mobbing blant barn og unge*. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Av *Overordnet analyse 2017-2020*¹ for Kautokeino kommune framgår følgende om dette fokusområdet:

«Elevs rett til et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø framgår av opplæringslovens kapittel 9a.² I følge oppl.l. § 9a-1 har alle elever «i (..) grunnskolar og vidaregåande skolar [har] rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.» Retten etter § 9a-1 er en individuell rettighet. Det avgjørende i vurderingen av om elevens rett er oppfylt, er virkningen miljøet har på den enkelte elevs helse, trivsel og læring. Når eleven har en rett til et godt skolemiljø, har skolen og skoleeier en tilsvarende plikt til å sikre at eleven får denne retten oppfylt. Det skal arbeides både systemrettet og individrettet for å nå dette målet, jf. oppl § 9a og § 13-10.

I utkast til kommuneplanens samfunnsdel er det satt som mål at grunnskolene i Kautokeino kommune skal ligge på - eller over - landsgjennomsnittet når det gjelder helse, trivsel og læring.³ Dette skal blant annet oppnås ved at skolene skal ha fokus på trivselsskapende tiltak, forebygging av mobbing og hærverk og gjensidig respekt mellom lærere og elever, og mellom medelever.

I Kautokeino kommunes økonomiplan for 2016-2019 framgår det at kommunen har utarbeidet en mobbforebyggende plan (og aktivitetsplan).⁴

¹ I forskrift om kontrollutvalg § 10 siste ledd er det slått fast at plan for forvaltningsrevisjon skal baseres på en overordnet analyse.

² Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa.

³ Kautokeino kommune; Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2025 (Utkast), på side 15.

⁴ Kautokeino kommune; Økonomiplan 2016-2019/Budsjett 2016, på side 31 og 32.

I kommunens tilstandsrapport for grunnskolen i 2013 framgår det at elever på 7. trinn har opplevd mindre mobbing enn tidligere, mens mobbing på 10. trinn har økt og er høyere enn det som framkommer på fylkesnivå og på nasjonalt nivå.

Den årlige nasjonale elevundersøkelsen⁵ synes å vise at det er svært få elever på 10. klassetrinn som opplever mobbing. Tallene for 7. klassetrinn er unntatt offentlighet (på grunn av svært få elever).

Området er svært vesentlig fra et brukerperspektiv (elevene), men er også vesentlig i et samfunnsperspektiv. Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på dette området tidligere. Det utføres statlig tilsyn på området. Det er ikke gjennomført statlig tilsyn de tre siste årene eller planlagt slikt tilsyn (per september 2016)».

Forslag til problemstillinger:

Formålet med prosjektet vil være å undersøke hvordan Kautokeino kommune arbeider med å bekjempe mobbing blant barn og ungdom i kommunens barnehager og grunnskoler, med utgangspunkt i alle barnehagebarns og skoleelevers rett til et godt psykososialt arbeidsmiljø, jf. barnehageloven § 1, forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 12 og opplæringsloven kapittel 9a. I dette ligger det å undersøke hvordan kommunens barnehager og skoler arbeider for å *forebygge, avdekke og bekjempe* mobbing.

Revisjonen foreslår følgende to hovedproblemstillinger for undersøkelsen:

- 1. Hvordan arbeider barnehagene i Kautokeino kommune med å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing?***
- 2. Hvordan arbeider skolene i Kautokeino kommune med å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing?***

Revisjonskriterier:

Revisjonskriterier er samlebetegnelsen på de krav og forventninger som brukes i den enkelte forvaltningsrevisjon for å vurdere den reviderte virksomhet.

Revisjonskriteriene i denne undersøkelsen vil i all hovedsak utledes fra følgende kilder:

- Lov om barnehager (barnehageloven) av 17. juni 2005 nr. 64
- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) av 17. juli 1998 nr. 61
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. av 1. desember 1995 nr. 928
- Forskrift til opplæringslova av 23. juni 2006 nr. 724

⁵ Se <https://skoleporten.udir.no/#>

- Utdanningsdirektoratet (2010) *Retten til et godt psykososialt miljø* (Rundskriv Udir-2-2010)
- Utdanningsdirektoratet (2016) *Barns trivsel – voksnes ansvar: Forebyggende arbeid mot mobbing starter i barnehagen* (Veileder)

Gjennomføring:

Undersøkelsen vil etter planen ha oppstart i løpet av høsthalvåret 2017. Datainnsamlingen vil i all hovedsak skje ved hjelp av intervju, dokumentanalyse og bruk av tallmateriale.⁶ Resultatet av undersøkelsen (utkast til rapport) vil bli sendt på verifisering til informantene. Deretter vil rapporten sendes på høring til rådmannen, og til behandling i kontrollutvalget og kommunestyret.

Avgrensing:

Av praktiske og ressursmessige årsaker vil det være nødvendig å foreta en avgrensning av undersøkelsen. Revisjonen vil ikke undersøke alle skolene og barnehagene i kommunen, men foreta et utvalg for nærmere undersøkelser. Undersøkelsen vil være avgrenset til kommunalt eide barnehager. Revisjonens undersøkelse vil ikke ta for seg årsaker til mobbing. Undersøkelsen vil generelt være på et systemnivå, og vi vil derfor ikke gå inn i enkeltsaker.

Forslag til vedtak:

1) Kontrollutvalget vedtar følgende to hovedproblemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet *Mobbing blant barn og unge*:

1. *Hvordan arbeider barnehagene i Kautokeino kommune med å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing?*
2. *Hvordan arbeider skolene i Kautokeino kommune med å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing?*

2) Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle tilleggsproblemstillinger i tilknytning til de nevnte problemstillingene.

⁶ Tallmaterialet vil i all hovedsak bli hentet fra Elevundersøkelsen og Skoleporten.no.